

GLASNIK OPĆINE KLIS

Glasilo Općine Klis

Veljača, 2016. - Broj 1

RIJEČ NAČELNIKA OPĆINE JAKOVA VETME

Glasnik - glas naroda

Jakov Vetma, načelnik Općine Klis

Poštovani stanovnici općine Klis, dragi sumještani, uza nas je dvije i pol godine od kada ste mi ukazali povjerenje vođenja Općine Klis. Zagledno s najbližim suradnicima, Markom Galićem, zamjenikom načelnika te općinskim vijećnicama i vijećnicima na čelu s Josipom Didovićem, predsjednikom Općinskog vijeća, prvu polovicu mandata najviše smo iskoristili za institucionalno jačanje Općine Klis. Takva odluka uvjetovana je ulaskom Republike Hrvatske u Europsku uniju i potrebom za reorganizacijom općinske uprave te izgradnjom sustava koji će svima nama život učiniti boljim. Posljednja stvar vezana za taj dio našeg rada upravo je izdavanje službenog Glasnika Općine Klis. Otvorenost rada općinske uprave te informiranje svih stanovnika po pitanju novih projekata i investicija, ali i razmatranje realnih problema koji nas muče, temeljni su razlozi ovakvog glasila koje će jednom u tri mjeseca dolaziti na vaša vrata.

Kroz ovaj tip medija predstaviti će se mnogi naši sumještani iz svijeta kulture, poduzetništva, civilnog sektora. A vjerujem da će se posebno voditi računa o našim običajima i svemu onom što čini identitet stanovnika svakog od 14 naselja na području Općine Klis. Sretan sam i zadovoljan, te istovremeno zahvalan Bogu i svima koji su sudjelovali u pripremi ovog medija.

IMPRESUM

Besplatno glasilo Općine Klis

Izдавač: Općina Klis

Iza Grada 2

21231 Klis

Telefon: 021/240-292

Fax: 021/240-675

mail: glasnik@klis.hr

www.klis.hr

Glavni i izvršni urednik:

Ivica Vetma

Lektura:

Slavica Aralica

Tisk i grafička priprema: Dalmacijapapir
Split

Foto: Matko Raos, Mirko Bojić i Ivica Vetma
Naslovница: Mirko Bojić
Sve nepotpisane tekstove potpisuje
uredništvo

UVOD

- Riječ načelnika
Jakova Vetme 2

BAŠTINA

- Klis je oltar
hrvatske državnosti 3
Preminuo fra Petar Bezina 7

USPJEŠNI U SVIJETU

- Klišanin istražuje
božju česticu 8

Meteorološka stanica

- na tvrđavi 9

STRATEGIJA RAZVOJA**OPĆINE KLIS**

- Čuvamo prošlost,
mislimo na budućnost 10

MLADI NOVINARI

- Lea Smislak 13

DUHOVNI ZOV - don Jakov Rančić

- Biti krščanin znači
biti čovjek za drugoga 14

CIKLOTURIZAM

- Kliške staze
za svjetske bicikliste 16

CRTICE IZ MJESNIH ODBORA

- 15 - 21

DJEĆJI VRTIĆ

- Igre i priče
za kliške mališane 18

GASTRO KUTAK

- Kruv ispod peke 19
Bakalar na bilo 23

ŠAH

- Skakači s Klisa u prvoj ligi 20

NAŠA BAŠTINA - Dr. Radoslav Bužančić
PROČELNIK KONZERVATORSKOG ODJELA U SPLITU

KLIS JE OLTAR HRVATSKE DRŽAVNOSTI

Najnoviji nalazi na Kliškoj tvrđavi potvrđuju pisane izvore iz kojih se čita kako su tu stolovali hrvatski kraljevi. Tko god je u povijesti pretendirao na hrvatsko prijestolje, došao bi u Klis posegnuti za tim pravom

Piše: Anita Plazibat

Kliška tvrđava nije tek lijepa vizura koja svojom kamenom ljepotom osvaja na prvu svakoga tko na putu prema Splitu pogleda udesno. Kliška tvrđava je istinska kamena kolijevka hrvatske državnosti i slobodno možemo reći kako je upravo taj lokalitet, koji danas baštimo kao naslijede, ishodište današnje Hrvatske.

O fascinantnoj kulturno-povijesnoj važnosti Klisa i radovima te novostima s Kliške tvrđave razgovaramo s dr. Radoslavom Bužančićem, pročelnikom Konzervatorskog odjela u Splitu, istinskim eruditom, osobom koja osvaja širinom svoga znanja koje u potpunosti stavlja na raspolaganje očuvanju hrvatske kulturne baštine.

Gospodine Bužančić, zašto je Klis toliko važan i zbog čega ste svoj profesionalni fokus i energiju usmjerili upravo na Klis?

- Klis je beskrajno važan za našu nacionalnu povijest. Oltar domovine postavljen na Medvedgradu zapravo je trebao biti podignut na Klisu jer je upravo on oltar hrvatske državnosti. Najnoviji nalazi na Kliškoj tvrđavi potvrđuju pisane izvore iz kojih se doznaće kako su tu stolovali hrvatski kraljevi. Tko god je u povijesti pretendirao na hrvatsko prijestolje, došao bi u Klis posegnuti za tim pravom. Zanimljivo je kako se danas na tom lokalitetu snima svjetski pozna-

ta serija Igra prijestolja, a Klis je tijekom povijesti bio upravo to: pozornica na kojoj su upriličene istinske igre i borbe za prijestolje.

Koji su to novi nalazi na lokalitetu Kliške tvrđave koji upućuju na stolovanje hrvatskih vladara u njoj i koji su trenutačni projekti koji se realiziraju na Tvrđavi?

- Do sada smo Klišku tvrđavu obnavljali i čuvali kroz njene vanjske zidine, stavljajući naglasak na vanjski plasti monumentalne tvrđave. Na taj su način zanemareni njeni najstariji slojevi. Novi pristup ostvario je novu paradigmu obnove, pretraženi su zidovi građevina i provedena ar-

heološka istraživanja. Istraživanja su krenula iz središta lokaliteta, u crkvu sv. Vida, gdje su pronađeni ulomci kamene plastike iz vremena Trpimirovića s natpisom koji spominje hrvatsku kraljicu Slavu. Sa sigurnošću se može reći da je to najveći nalaz nacionalne arheologije nakon Bulićeva otkrića Ploče kraljice Jelene. Dakako da je taj nalaz potaknuo novi način obnove. Središte zanimanja postao je najstariji njezin dio, ujedno najviši plato Tvrđave, u kojem se nalazila antička utvrda te kasniji Trpimirov grad i dvor. Sredstva su, naravno, skromna, ali dovoljna. Zato se nastojimo usredotočiti na bitno, ponajprije na infrastrukturu i tu nam treba pomoći svih strana. Računamo na lokalne samouprave, Klis, Solin i Split, jer su na izravan ili neizravan način baštinice Klisa. S druge strane, važno je da Kliškom tvrđavom upravlja Klis iako je u vlasništvu Republike Hrvatske i predstavlja povjesno središte najznačajnije starohrvatske županije čiji je nasljednik Splitsko-dalmatinska županija. Bitan je kooperativan odnos između nas konzervatora kao predstavnika države, s jedne strane, te Općine i Županije s druge, jer konzervatori samo određuju uvjete, a nositelji obnove su ipak samou-

Dr. sc. Radoslav Bužančić, pročelnik Konzervatorskog odjela u Splitu

Turska česma Tri kralja u Klisu

prave. Županija i Općina moraju biti partneri u zajedničkoj brizi za Klis. Splitsko-dalmatinska županija, koja baštini prostor triju starohrvatskih županija, Primorske, Dridske i Četrinske, trebala bi svoju povijesnu kolijevku koristiti u reprezentativne svrhe, a Općini Klis bi logično pripala svakodnevna skrb i uprava lokalitetom koji će uz povremenu svečanu imati i turističku namjenu. Krenuli smo s idejom da radimo dio po dio te smo trenutačno intenzivno posvećeni obnovi Providurova stana koji bi trebao poslužiti kao rezidencijalno sjedište župana i mjesto multimedijске prezentacije povijesti. To je idealno mjesto za diplomatske susrete i istinski vrijedan lokalitet s golemom tradicijom od sjedišta hrvatskih vladara u srednjem vijeku, središta do mletačke uprave nakon rekonkviste. Kontinuitet koji se time želi ostvariti više je od puke simbolike.

Možemo li mi danas Klis gledati kao zaseban povijesni lokalitet ili je on jednostavno po svojoj povijesnoj ulozi nedjeljiv od ostalih lokaliteta poput Salone? Kako to funkcioniра u današnjem društvenom uređenju?

Salona i Klis su upravo to - ne razdvojna cjelina. Klis nije samo tvrđava Salone, on je njen srednjovjekovno središte. Trebamo ujediniti te dvije strane. Imamo velike planove i ti planovi se neće moći ostvariti bez

tjesne suradnje svih čimbenika. Danas imamo lokalne samouprave koje povijesnu zbilju pokušavaju preslikati na današnje katastarske granice Klisa i Solina, što je potpuno pogrešna pretpostavka: naši planovi ih kane ujediniti. Mi pričamo o povijesnom kontekstu i moramo inzistirati na tome, a u konačnici sve jedinice lokalnih samouprava mogu samo profitirati ako se ujedine na tom poslu.

Imamo nekoliko projekata koji me profesionalno intrigiraju. Jedan od njih je i restauracija toka rijeke Jadro. Postoji trend u svijetu takvih

ekološko-kulturnih zahvata. Restauracija rijeke je nešto o čemu svi sanjaju: Kinezi, Englezi, Amerikanci, kojima su neke rijeke svete kičme domovine. Mi imamo takvu rijeku kojoj je dužina tek nekoliko kilometara pa je utoliko naš zadatak nešto jednostavniji. Rijeci Jadro, za koju kažu da je Jadranu dala ime, treba vratiti prirodnu ljepotu. Taj projekt može dati zadržljivo rezultate. No, problema je puno. Na njenoj obali imamo tvornicu i rudnik koje treba sanirati i stvoriti uvjete za restauraciju same rijeke, njenih biotopa i obala. U tome trebaju sudjelovati svi zainteresirani: Hrvatske vode, Cemex, Klis i Solin. Posao nije jednostavan, a ovdje želim samo naglasiti njegovu važnost.

Kako glasi Vaš konačni stručni stav, kako zamišljate Klis kad se ostvare svi projekti koje imate u vidu?

Mi ovdje imamo nekoliko izravno povezanih lokaliteta ranoga srednjeg vijeka: Crkve na Gospinom otoku, Gradinu, Šuplju crkvu, Rižinice i Trpimirov grad Klis. Ako ih uspijemo povezati u jednu integralnu cijelinu i damo im odgovarajući sjaj, to bih smatrao kompletnim projektom.

Lokalitete treba bolje prezentirati i jednostavno ih treba povezati stazama u uređenom krajoliku. Nije uop-

Radovi na krovu Providurova stana

Crkva sv. Petra i Mojsija u Klisu uz Jadro

će bitno jesu li to kliški ili solinski lokaliteti, oni su nadasve hrvatski. Na tome jedinstvu trebamo inzistirati.

U širem okružju Salone imamo stare nekropole, dva akvedukta, arheološke lokalitete s crkvama i samostanima, iznad Tvrđavu i njena podgrađa. Radili bismo kulturni krajolik i napravili bismo jedan od najljepših, ako ne i najljepši kulturni lokalitet u Hrvatskoj, povezan u osmislenu cjelinu. To je moj dječji san i primarna profesionalna želja koju želim ostvariti.

To je Hrvatska. Mimo toga ne treba ići jer to uistinu jest povijesna jezgra Hrvatske, središte kraljevstva od Trpimira do hercega Kolomana, uporište Šubića, neokrunjenih hrvatskih vladara, simbol otpora i sloma, ali i obnove koja je uvijek dolazila sa slobodom.

Radite fascinantan posao koji je često podložan pritiscima. Je li teško funkcioniрати под притискима и сачувати svoju profesionalnost i dostanstvo struke? Što mislite, hoće li konzervatorstvo u budućnosti zadržati obrambenu ulogu kakvu trenutačno ima pod Vašim vodstvom?

Konzervatorski odjel u Splitu je najstariji takav odjel na ovim prostorima. Odatle je sve krenulo i respektirani smo vani više nego ovdje. Ja stalno učim i radim. Po pozivu nisam birokrat, već znanstvenik; iako struktura zadaća i odgovornosti

nastoji struku konzervatora svesti na birokratsko udaranje pečata: može ili ne može. Velike nacije shvaćaju koliko je bitno imati autoritete u ovom poslu i zato je konzervatorstvo obično kruna karijere. Teško je u današnjim društvenim okvirima odgojiti mlade snage kojima bi ovo bio istinski poziv. Zabrana zapošljavanja u državnim službama težak je udarac za struku koji prijeti gašenjem poziva. To više želim ovaj projekt voditi intenzivno prema realizaciji jer se bojam da ćemo u budućnosti teško imati kadrove s istinskom vokacijom koji će odolijevati krutim birokratskim okvirima. Konzervatore ne treba brkati s restauratorima koji su naši najbliži suradnici. To je po-

sao koji traži provođenje strateških odluka koje nekad nije jednostavno donijeti, kao što nije jednostavno odlučiti se za kirurški zahvat u medicini. Odgovornost je velika i sasvim je razumljivo da ćemo uvijek biti pod pritiskom.

Koliko Vam problema stvara što vas često zaobilaze kao istinsko-ga autoriteta, ne mislim samo vas osobno, već konzervatorsku struku općenito?

Strah od konzervatora kao svojevrsnih fanatika čuvanja baštine, bez razumijevanja za dnevne potrebe, stvara iznimno puno problema, ali moram priznati kako nas Klis ne zaobilazi. S Općinom imamo izvrsnu suradnju, kao uostalom i sa Županijom, zahvaljujući kojoj dobro napredujemo u zajedničkim poslovima. S jedne strane, ne dopuštamo da nas se zaobilazi, ali za to i nema potrebe, mi smo vrlo kooperativni u ovome što radimo i uvijek nastojimo pronaći zajednički put, čuvati baštinu i osigurati nesmetan razvitak.

Želimo osvijestiti ljudi kako nema razloga da nas se boje. Nije naš posao graditi autoritet silom i pečatom iako imamo vrlo velike ovlasti. Ne bih volio da se ova specifična djelatnost svede samo na puko administriranje. Želim kooperativan pristup svih zainteresiranih strana i tu moram pohvaliti Klis s kojim iznimno dobro surađujem.

Meni osobno silno znači podrška ljudi na terenu. Drugi je uvjet uspješ-

Radoslav Bužančić sa suradnicima na Kliškoj tvrđavi

Radovi na obnovi Providurova stana

nog posla stvaranje vrsnog tima koji vodi do željenog rezultata, sastavljenog od različitih struka sjedinjenih u restauratorskom pothvatu. Upravo zahvaljujući takvoj suradnji i timskom radu, mi smo u Klisu u mogućnosti raditi velike stvari.

Ako zanemarimo vladajuće strukture, kakva je suradnja sa stanovnicima i udrugama s Klisa?

Odlična. Posebno moram pohvaliti Uskoke. Klis ima povijesnu postrojbu sastavljenu, među ostalim, i od branitelja, entuzijasta koji njeguju našu povijest i tradiciju. Mislim da se i Hrvatska vojska mora uključiti u projekt revitalizacije Klisa. Dobar je primjer polaganje zakletve koje se tu organizira. To je najprirodnija lokacija za svečane ceremonije, tu na oltaru naše državnosti.

Kada govorimo o ovim projektima, oni uistinu djeluju fascinantno, ali zanima me o kakvim rokovima mi tu govorimo?

Htio bih što prije doći do treće faze obnove koja će prezentirati rani srednji vijek i arheološki kompleks srednjovjekovnog dvora, nakon što je obnovljen Sv. Vid i nakon što se završi obnova kompleksa Providurova stana. On sam bi trebao biti spremam već iduće godine. Imamo rokove prema Europi i neupitno je da ih se moramo držati. Sad moramo u arheologiji vidjeti gdje smo kako bismo odredili sljedeće zahvate. Moramo

hitno preseliti odašiljač s Tvrđave na primjerno mjesto kako bi se mogla obnoviti i prezentirati srednjovjekovna oktogonalna kula pronađena u novim istraživanjima. Sličnih je dogovora s hrvatskom tvrtkom Odašiljači i veze već bilo i na drugim povijesnim lokalitetima.

Mislite li kako bi ovaj lokalitet u budućnosti mogao pretendirati za mjesto na listi UNESCO-a?

U svakom slučaju, možemo to očekivati. Dioklecijanova palača ima veću recepciju u svjetskim razmjerima, ali Klis je za nas jednako tako značajan. On je povijesna vladarska rezidencija, ishodište nove urbanističke politike.

zacijske Hrvatske u svjetlu Europskog srednjovjekovlja, lokalitet jedinstvenog i univerzalnog značaja i sasvim sam uvjeren kako to može biti odgovarajuće vrednovano i u okviru kriterija svjetske baštine.

Mislim da će osim Splita, Salona i Klis, koji su nedjeljni kulturni fenomen, biti prepoznati kao jedna jedinstvena cjelina. Zapravo, sve skupa bi to moglo biti proširenje sadašnjeg dobra na Listi svjetske baštine koji se naziva Povijesna jezgra Splita s Dioklecijanovom palačom. Split i Klis su dvije rubne točke Salone koja je veliki centar Ilirika. Salona ima svoje periferije. Na nacionalnoj tentativnoj listi za upis na Listu svjetske baštine već je upisano proširenje nominacije Dioklecijanove palače na akvedukt i carske kamenolome Brača. Možda bi jedna nominacija trebala obuhvatiti čitav prostor od Trogira do Stobreča, Salonu i njenu provinciju, urbaniziranu još u helenističko doba, kao kulturni krajolik. To bi bila prava stvar.

Koliko nam je važno da budemo prepoznati i zaštićeni u širem kontekstu?

To je odlično pitanje. Ne smijemo Klis doživljavati samo kao Tvrđavu, kao točku u prostoru. Klis je više od toga. Klis funkcioniра s Varošem koji je sastavni dio Tvrđave, s utvrdama u okolini, istočno i zapadno od grada. Valorizacija Varoša će tek doći kada se istraži i stvore prepostavke

Zračna snimka centra Klisa

Crkva sv. Vida

za njegovu prezentaciju. Arheološki neistraženi dijelovi Varoša, posebno podgrađe podno Tvrđave, dakako i Megdan, pa i lokaliteti u okolini, veliki su resurs Klisa.

Smorate li da nas ta silina baštine ponekad hendikepira jer nismo dovoljno dobro organizirani da znamo kad i kako staviti naglaske na određene povijesno-kulturne lokalitete koje baštinimo?

Treba čuvati svoje vrijednosti i vrline. Imamo zemlju koja je po broju

stanovnika tek jedan malo veći grad, a tu je stasalo nevjerojatno puno velikih ljudi, dovoljno je pogledati broj olimpijaca. Naš problem je neorganiziranost. Iznimno je snažna individualnost ljudi. Kad bi nas netko organizirao, uvjeren sam da bismo postali značajna europska država. Imamo jako puno ljudi koji misle da sve mogu. To je specifikum i nije to nužno loše, ali je sasvim sigurno da bismo trebali poraditi na organiziranosti. Hrvatska ima velik potencijal

u kulturi i baštini koja seže izravno do antike. Budućnost Klisa i Hrvatske u tom smislu naprosto može biti sjajna. Usaporedujući Klis sa značajnim hrvatskim kulturnim lokalitetima, može se bez zadrške reći kako je njegov potencijal doista velik.

A što se nas tiče i našeg posla na obnovi Klisa, mislim da imamo znanje, kompetencije i dobar pristup koji jednostavno mora urođiti plodom.

Preminuo fra PETAR BEZINA

Otišao je fra Petar Bezina u 99. godini života, 81. redovništva i 74. svećeništva, dobitnik nagrade Općine Klis za životno djelo 2015. godine

Fra Petar Bezina rođen je 14. travnja 1917. u župi Prugovo od oca Ante i majke Ane rođene Čipčić. Osnovnu školu završio je u Prugovu (1924.-1929.), a Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju (1929.- 1935.). Filozofsko-teološki studij pohađao je u Sinju i Makarskoj (1936.-1942.).

U novicijat je stupio 31. kolovoza 1935. na Visovcu gdje je položio prve jednostavne zavjete 1. rujna 1936. godine. Svečane zavjete položio je 3. prosinca 1939. u Makarskoj. Za đakona je zaređen 30. svibnja 1942. u Makarskoj, a red prezbiterata primio je 12. srpnja 1942. u Splitu. Mladu misu proslavio je u župi Gospe od Zdravlja u Splitu 19. srpnja 1942.

Fra Petar Bezina

godine. Službovaо je u Splitu (1943.-1946.) kao župni vikar.

Prugovo (1946. – 1958.) – župnik (posluživao i Konjsko devet godina), Ljubljana (1958. – 1961.) – student crkvene povijesti, Primorski Dolac (1961. – 1965.) – župnik, Unešić (1965. – 1970.) – župnik, Šibenik-Meterize (1970. – 1988.) – župnik, Šibenik-Crnica (1970. – 1982.) – župnik (iz Meteriza nekoliko godina poslužuje župu Crnica), Split (1989. – 2016.) – urednik glasila „Fra Rafo Kalinić“.

Nedostajat će fra Petar svojim župljanim, napose Prugovu. Neka mu je laka zemlja i neka počiva u miru Božjem.

USPJEŠNI U SVIJETU - Roko Pleština na poslijediplomskom studiju u CERN-u

Klišanin istražuje božju česticu

Jedan od nagrađenih priznanjem Općine Klis za 2015. godinu s obitelji živi u Ženevi, u Švicarskoj, gdje je na poslijedoktorskom usavršavanju u Europskom laboratoriju za fiziku čestica CERN

Piše: Jelena Perko

Kliški izviđač i ministar koji je u dječjoj dobi htio postati pilot, a potom astronaut, opredijelio se tijekom tinejdžerskih dana za zvanje fizičara. Inženjer fizike je postao 2008., a 2013. je otkrio Higgsov bozon, poznatiji kao božja čestica, postao doktorom znanosti iz područja fizike visokih energija.

Uvertira u priču o uspješnom Klišaninu temelji se na istinitoj priči – životu dr. sc. Roka Pleštine koji trenutačno s obitelji živi u Ženevi, u Švicarskoj, gdje je na poslijedoktorskom usavršavanju u Europskom laboratoriju za fiziku čestica CERN.

Podrška obitelji je formula njegova uspjeha u poslovnom i privatnom životu, no sve će zanimati kako se odigrao njegov trideset i šest godina dug i uspješan život?

Roko je interes za znanost pokazao još u mlađenčkoj dobi pa su mu nastavnici iz OŠ „Petar Kružić“ savjetovali da upiše splitsku Prirodoslovno-matematičku III. gimnaziju – MIOC.

Po završetku gimnazije upisao je Prirodoslovno-matematički studij u Zagrebu, a ta godina nije bila značajna samo zbog diplome jer se Roko te godine i oženio.

– Moja prva i posljednja ljubav je moja supruga Jelena. Naša Priča je

započela u dobi od 16 godina, u drugom razredu srednje škole. Povezala nas je fizika jer je i ona fizičar.

Tijekom studija smo bili u vezi, a logičan slijed događanja je bio brak. Nedugo potom dobili smo sina Ruđera. – priča Roko.

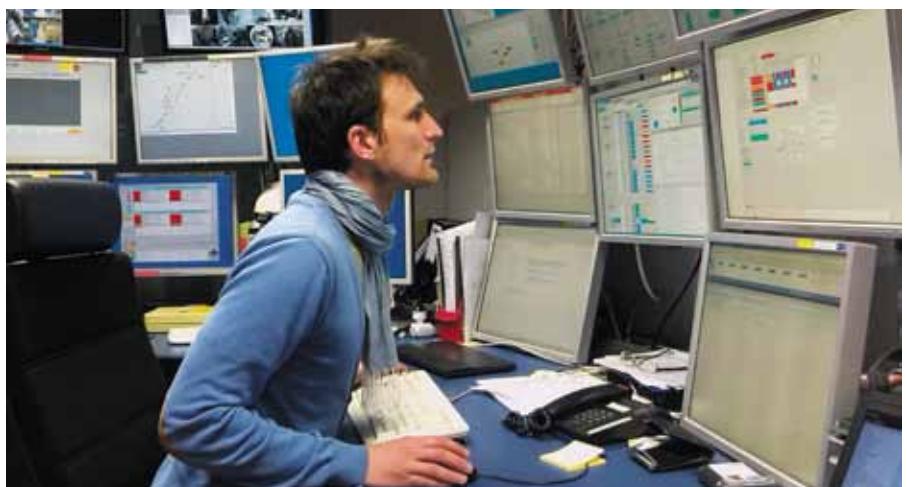
Sretan je bio jer je osnovao obitelj, no ostala je želja da nastavi školovanje, te 2013. godine završava doktorski studij na temu otkrića Higgsova bozona koji je otkriven 4. srpnja 2012. godine. U tom eksperimentu je u suradnji s 4000 ljudi s CERN-om bio i Marko Kovač iz Konjskog, a nakon otkrića Higgsova bozona, pod mentorstvom Yvesa Siroisa iz Ecole Polytechnique i Ivice Puljka s FESB-a, izradio je doktorsku disertaciju.

– U vrijeme kada smo radili na eksperimentu otkrivanja Higgsova bozona, uz moju grupu LHC, rwO=adila je i grupa ATLAS. U kratko vrijeme obje su grupe otkrile postojanje te čestice, a svrha rada dviju grupa od 8000 ljudi na istom eksperimentu je provjera istinitosti nalaza istraživanja. Da druga grupa nije uspjela pronaći česticu, postojanje Higgsova bozona bi i dalje bila pretpostavka. – kazao je Pleština te istaknuo da je medijska pozornost uvelike pomogla otkriću Higgsova bozona.

Uspjeh u otkriću elementarne čestice koja je važna za postojanje čitavog svijeta i koja je okrunila Rokovu karijeru titulom doktora znanosti omogućio mu je da postane stipendist

Kineske akademije znanosti na CERN-u koji je otkrio zahvaljujući fizičaru s Instituta „Ruđer Bošković“ Vuki Brigljeviću. Od 1954. godine CERN slovi za primjer međunarodne suradnje jer u njemu djeluju fizičari iz cijelog svijeta, a posebno zanimanje izaziva odnos religije i fizike.

– CERN je mjesto susreta različitih kultura. Uzajamno poštivanje i

Roko Pleština na radnome mjestu u CERN-u

tolerancija su obilježja ozračja koje vlada u CERN-u te to pridonosi kreaciji mira u svijetu. Neki od kolega su kršćani, neki pravoslavci ili muslimani, a neki ateisti. Ja sam praktični kršćanin. Živim po postulatima kršćanstva te sam tijekom studija bio član franjevačke mladeži FRAMA. Stereotip o fizičarima koji imaju potrebu za materijaliziranjem duhovnosti je točan.

Većina pokušava u tome uspjeti, no ja smatram da je duhovnost nemoguće demistificirati. – kaže Pleština.

Eksperiment koji će CERN uskoro provesti temeljiti će se na istraživanju postojanja tamne materije u svemiru koja čini 94 posto svemira. No, u tom opitu kliški fizičar neće sudjelovati jer ga početkom godine čekaju novi projekti i novi izazovi.

- Novi poslovni izazovi me očekuju u tvrtki „Nestle“, u kojoj ću raditi u njegovu Zdravstvenom institutu gdje ću istraživati učinak proizvoda tvrtke na ljudsko zdravlje.

Roko sa suprugom Jelenom i sinom Ruđerom

Veselim se tome i moram to kazati jer posao u CERN-u nas obvezuje na česta putovanja, a nerijetko i na selidbu, i to na druge kontinente. Moja supruga je u radnom odnosu, sin mi se odlično uklopio u okolinu, ima prijatelje, a i priželjkujemo novog člana obitelji. CERN će mi nedostajati, ali je nepravedno da stavim sebe na prvo mjesto. Ono pripada obitelji, a sve drugo je sporedno.-

kaže Pleština. Sudeći prema postignutim rezultatima, nesumnjivo je da će Roko Pleština karijeru okruniti nizom priznanja.

Uza sve što je postigao, kaže, srcu mu je najdraža nagrada Općine Klis za 2015. godinu jer to priznanje ima moć prizvati sjećanja na njegov voljeni Klis u koji će se sigurno vratiti.

ODNEDAVNO U NAŠOJ OPĆINI

Meteorološka postaja i panoramska kamera na Kliškoj tvrđavi

Meteorološka postaja i panoramska kamera na Kliškoj tvrđavi

Krajem travnja 2015. godine na Kliškoj tvrđavi postavljena je automatska meteorološka postaja i panoramska kamera čiji se kadrovi mogu pratiti u realnom vremenu i prostoru na službenoj općinskoj stranici: www.klis.hr

Osim na službenoj općinskoj stranici meteopostaja je uključena u najveću mrežu automatskih vremenskih postaja u ovom dijelu Europe - www.pljusak.com, kao i u svjetske meteorološke mreže Wunderground i Weatherlink. U njihove baze podataka u svakom trenutku dolaze

Panoramski pogled s Kliške tvrđave na Split

informacije o meteorološkim vrijednostima s Kliške tvrđave, a na osnovi kojih se rade prognostičke karte i meteorološke prognoze, te se koriste u brojnim znanstvenim disciplinama i istraživanjima, ali se primjenjuju i u svakodnevnim životnim prilikama.

Inicijativu za ovaj projekt pokrenuo je općinski vijećnik Ivica Vetma koji je uz stručnu podršku članova

Crometeo udruge, Tina Juginovića i Rade Popadića, projekt i završio uz svekoliku podršku načelnika Jakova Vetme.

Uvjereni smo da je i ovo jedna od aktivnosti koja promovira Općinu Klis i Tvrđavu kao najkvalitetniju turističku destinaciju na ovim prostorima.

Pogled u budućnost:
ŠTO PREDVIĐA TEMELJNI DOKUMENT STRATEGIJE OPĆINE KLIS

Čuvamo prošlost, mislimo na budućnost

Klis je moderna općina uravnotežena između tradicijskih vrijednosti i suvremenoga životnog okruženja stvorenog za njezine stanovnike na načelima znanja i održivoga gospodarstva

Zračna snimka centra Klisa

Klis sve više postaje mjesto ugodnog življenja, a kako bi život na području cijele općine bio još bolji, pred nama su brojni projekti. Što je učinjeno, a što je u planu, rezimira u 15 točaka Jakov Vetma, načelnik kliške općine.

Strategija razvoja općine Klis

Strategija razvoja općine Klis predstavlja ključni strateški dokument kojim se definiraju smjerovi društvenog i gospodarskog razvoja na lokalnoj razini. Ovim su dokumentom obuhvaćeni svi oni procesi koji izravno pridonose unaprjeđenju društvene i gospodarske situacije u općini poticanjem poduzetništva, razvojem društvene infrastrukture, turizmom te razvojem ljudskih potencijala. Strategija razvoja sadrži viziju, ciljeve i prioritete razvoja koje su prepoznali ključni dionici na lokalnoj razini. Također obuhvaća konkretne korake k ostvarenju vizije i strateških ciljeva operacionalizira-

ne u obliku razvojnih mjera i projekata. Strategija razvoja predstavlja srednjoročni strateški dokument koji se izrađuje za razdoblje od 7 godina, od 2014. do 2020. godine.

Lokalne se strategije kreiraju s namjerom da podrže održiv razvoj zajednice uzimajući u obzir njezine lokalne specifičnosti i potrebe, ali

i poštujući širi strateški okvir, kao i aktualne politike koje se provode na nacionalnoj i nadnacionalnoj (EU) razini. U tom kontekstu Strategija čini važan dio ukupnoga regionalnog razvoja i kao takva predstavlja neizostavan element svakog ključnog regionalnog/županijskog razvojnog plana. Klis je moderna općina uravnotežena između tradicijskih vrijednosti i suvremenoga životnog okruženja stvorenog za njezine stanovnike na načelima znanja i održivoga gospodarstva. Radna skupina za izradu Strategije razvoja općine Klis izradila je SWOT analizu, odnosno analizu snaga i slabosti (unutarnji faktori) te prilika i prijetnja (vanjskih) u sklopu koje su obuhvaćena ključna područja razvoja općine poput komunalne infrastrukture, poduzetništva, turizma, obrazovanja i društvenog razvoja. Tako su pozitivni predznaci u području cestogradnje i odvodnje povezanost s glavnim prometnim prvcima, relativno razvijena prometna infrastruktura, dostupnost poslovnih zona, postojeći prostori u općini za razvoj poslovne i društvene infrastrukture, povoljan prometni položaj i blizina Splita, zemljište pogodno za razvoj gospodarstva, tradicionalni proizvodi, te Tvrđava Klis kao pokretač razvoja turizma. No uza sve dobre strane, tu su i nedostaci kojih moramo biti svjesni: stanje prometnica u ruralnom području, poslovna infrastruktura nije funkcionalna, nedovolj-

Izvor rijeke Jadro

na iskorištenost obnovljivih izvora energije, devastiranost objekata turističke infrastrukture i loš pristup, neriješeni imovinsko-pravni odnosi, nedovoljna sredstva za sufinanciranje projekata... Strategija se sastoji od brojnih dijelova bitnih za razvoj cijele općine, no od svega spomenut ćemo one najvažnije projekte koji su u ovo doba završeni ili su u završnom dijelu realizacije. Poduzetnički inkubator Klis nastavlja rad, poka-zao se kao mjesto okupljanja mladih, inovativnih snaga koje našoj općini mogu donijeti nove projekte, a s tim time i dobit.

U tijeku su: izgradnja sustava vodoopskrbe, visoke zone naselja Klis, odvodnja Belimovača - Megdan, odvodnja Megdan - tunel, izgradnja ceste Mezanovci, Uskočka oružarnica, organizacija mobilnih timova, program pružanja socijalnih usluga, programi izvannastavnih aktivnosti za djecu i mlade. Projekti prijavljeni na natječaj za nepovratna sredstva su cesta Megdan - Belimovača, te uređenje školskih dvorišta. Mnogo se očekuje i od projekata pripremljenih za prijavu na natječaj za nepovratna sredstva, a to su Tehnološki park Vučevica, obnova, sanacija i turistička valorizacija Kliške tvrđave, revitalizacija i povezivanje sakralne baštine (crkva UBDM, Sv. Ante, Sv. Vid, Sv. Ivan, Sv. Jure, Sv. Kata, Šuplja crkva, Klapavice, Tri kralja), Badžana, Ilirska gradina, Rimska cesta, izletište na izvoru rijeke Jadro... Od bitnih ulaganja u školstvu izdvajamo po-pravak krova i pročelja Područne škole u Prugovu.

Jedan od važnih zadataka je izgradnja i poboljšanje postojeće komunalne i okolišne infrastrukture uz promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Strategija razvoja obuhvaća i projekte iz svih drugih segmenata života općine Klis, a sve kako bi naša općina do-nijela bolji život svim stanovnicima. Važno je napomenuti da su pri izradi Strategije razvoja Općine Klis sudje-lovali svi vijećnici te da je usvojena jednoglasno.

Katastarska izmjera

Općina Klis uspjela je pribaviti suglasnost s Državnom geodetskom

Načelnik Jakov Vetma i zamjenik načelnika Marko Galić prilikom otvaranja preuređenih prostorija Poduzetničkog inkubatora

upravom, a posljednji korak je sporazum s Ministarstvom pravosuđa nakon čega bi se krenulo u izmjeru. Ovim postupkom riješila bi se većina imovinsko-pravnih odnosa te bi se u budućnosti i privatnim i javnim površinama moglo bolje upravljati. Općina Klis je među prvih pet posto općina koje su pokrenule ovo pitanje.

Radna zona Kurtovići

Nakon višegodišnje pravne procedure s Ministarstvom poljoprivrede i Hrvatskim šumama Općina Klis je konačno dobila rješenje na temelju kojeg zemljište od oko 200 000 metara četvornih, na kojem je planirana radna zona Kurtovići-sjever, pripada našoj jedinici lokalne samouprave. Ovim rješenjem stvaraju se pretpostavke za realizaciju velikih mogućnosti za sve potencijalne investitore i za zapošljavanje ljudi s područja kliške općine. Zemljište radne zone Kurtovići-sjever vrijedno je više od 40 mil.kuna pa se vrijednost imovine kliške Općine znatno povećala, što jamči kvalitetniji razvoj u budućnosti.

Poduzetnički inkubator

Poduzetnički inkubator je jedina općinska tvrtka čiji je zadatak praćenje malih tvrtki od osnutka do njihova osamostaljenja, ali i djelovanje kao razvojna agencija općine. U ove dvije godine apliciran je i dobiven iznimno velik broj projekata. Osnutkom Poduzetničkog inkubatora, nakon određenog vremena stagnacije, nastavljen je rad na projektu Znanstveno-tehnološki park Vučevica. Osim za općinu, park je od velike važnosti i za čitavu županiju, ali i Republiku Hrvatsku. Inkubator je prva tvrtka u vlasništvu Općine. Uloga Inkubatora je dvostruka: primarno služi kao pomoć svima koji se žele upustiti u poduzetničke vode dobivanjem besplatnog prostora i savjetovanjem. Druga uloga vezana je za apliciranje prema fondovima EU-a.

Komunalno poduzeće

Finansijska analiza pokazala je prostor za uštede i racionalizaciju poslovanja osnivanjem komunalnog poduzeća koje će brinuti o onome

Radovi na plinovodu kod Vetmina mosta

Obnova i uređenje poljskih puteva

u čemu smo trenutačno najlošiji, a to je briga o uređenju cijele općine Klis, samog središta i Tvrđave, groblja, ulica, domova kulture i parkova. Također će brinuti i o čišćenju bujica i svih onih komunalnih aktivnosti koje podižu standard života naših sugrađana. Komunalno poduzeće preuzele je na sebe i druge poslove za koje smo prije osnutka ove tvrtke angažirali vanjske suradnike.

Revitalizacija polja

Poljoprivredni resursi kojima raspolažemo vrijedni su pažnje Općine Klis te ćemo i dalje ovim aktivnostima nastojati pomoći građanima da svoje parcele urede i stave u funkciju uz minimalne troškove. Neke općine odlučuju se za represivni model naplatom poreza za neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište. Mi smo se odlučili ipak za ovu vrstu rješavanja problema iako ona iziskuje dosta angažmana i sredstava. Projekt je osmislio, vodi i odlično koordinira predsjednik Općinskog vijeća Josip

Didović. Općina Klis je do sada objavila dva natječaja za čišćenje parcela i subvencije sadnica, a aktivnosti se nastavljaju i u idućoj godini.

Novi prostorni plan

Novim prostornim planom želimo zaštiti ona prirodna i kulturna bogatstva kojima prijeti devastacija, a potaknuti korištenje najvećeg potencijala kliške općine - prostora. Za potrebe izrade plana nabavljen je digitalna orto-fotokarta pa će novi prostorni plan općine Klis biti lako dostupan i pregledan svim stanovnicima, ali i potencijalnim investitorima.

Tehnološki park Vučevica

Često nas pitaju je li projekt Tehnološkog parka Vučevica zaboravljen, a mi tada kažemo kako na Vučevicu nismo zaboravili, naprotiv, mi i dalje od tog projekta mnogo očekujemo. Iako je ovaj projekt doživio jednu stanku i nije svrstan u prioritete Vlade RH, Općina Klis i dalje radi na njemu, surađujući s europskim

partnerima koji će joj pomoći oko apliciranja i financiranja navedenog projekta. Projekt podržava i Sveučilište u Splitu te je važan ne samo za općinu Klis već i za cijelu županiju. Nama je bitan i zbog rješavanja problema vodoopskrbe naselja Vučevica. Na projektu intenzivno radi Maja Zelić, voditeljica Poduzetničkog inkubatora Klis. Ono na čemu smo dosta radili bila je promocija Tvrđave, ali i cijele općine kao destinacije. Danas na Tvrđavi imamo virtualnu šetnju, live kameru, meteorolosku stanicu, a snimanje serije Game of Thrones dalo je Tvrđavi i našoj općini promociju na svjetskoj razini.

Vodoopskrba i kanalizacija

Općina Klis, odmah na početku mandata, pokrenula je projekt izgradnje dviju vodovodnih linija u Broćancu koje su pred dobivanjem građevinske dozvole. Sva ostala potrebna vodoopskrba, kao i sekundarna kanalizacijska mreža naselja Klis obuhvaćena je projektom Agencije „Eko-Kaštelanski zaljev“ čija se izgradnja očekuje krajem 2016., a riječ je o investiciji od oko 35 milijuna kuna koja će biti financirana putem fondova.

U međuvremenu ćemo izgraditi kanalizaciju do središta Klisa vrijednu 2.7 milijuna kuna, što je još jedan korak u revitalizaciji Tvrđave.

Fond za ruralni razvoj

Općina Klis u iščekivanju je Fonda za ruralni razvoj koji predviđa iznimna sredstva za osnovnu komunalnu infrastrukturu. Općina Klis aplicirat će mnoge nerazvrstane ceste na svom području, a u pripremi je pet velikih projekata: 1. Svetište sv.Ante u Prugovu; 2. Vatrogasnici dom u Vučevici; 3. Dom kulture „Zdravko Uvodić“ u Klis-Kosi; 4. Lovački dom u Ozrnici; 5. Mjesni dom u Broćancu. Osim ovih projekata, u visokoj fazi spremnosti za apliciranje je i projekt NK Prugovo koji predviđa sanaciju nekadašnjeg igralista s tribinama i pomoćnim objektima. Ukupna vrijednost ovih projekata prelazi 20 mil.kuna, a njihovo apliciranje uslijedit će nakon raspisivanja gore spomenutog natječaja.

Lokalitet Bunari u Prugovu

Brendiranje općine

U turističkom smislu, brendiranje cijele općine kao destinacije ne može se vezati samo uz jednu povjesnu osobu kada je Tvrđavom prošlo mnogo vrlo bitnih ličnosti, od Trpimira, Domaslave, Kružića, a uz to i cijela zagora s mnogim lokalitetima, poput Konjskoga, mikrolokacija u

Prugovu, Brštanovu, Mimarinu rodnog mjesta Korusće. Povjesni grad sublimira sve lokalitete, znamenosti i ličnosti i ne dopušta zaboravu da prekrije ne samo naš ponos već i naš identitet. Zato ćemo ustrajati u tome da Klis dobije status grada, što je prihvaćeno i odlukom Općinskog vijeća.

Klišanka **Lea Smislaka** pobijedila je na natječaju našeg Glasnika za najbolji literarni rad o Općini Klis

KLIS U BUDUĆNOSTI

Svi potencijali i ideje nisu zadatak samo političara, već svakog od nas, to su zadaci naših vizija, snova i planova. Širenjem vidika i uviđanjem mogućnosti u stvarima koje smo do jučer uzimali zdravo za gotovo znak su napredovanja jednog mentaliteta i neke nove budućnosti

Klis je uvijek bio moj odmor i postojana utvrda mog djetinjstva. Danas ga gledam malo drukčije. Malo starija, s malim odmakom. Danas ga, dok ovo pišem, pokušavam sagledati na neki novi način. Pokušavam ga prvi put posjetiti, zamisliti da ga tek otkrivam i uvidjeti sve njegove potencijale. Tako bih, da ga, recimo, želim reklamirati, rekla da pruža priliku za nevjerljive fotografije, da revno čuva ljepote svoje prošlosti, da je most između mediteranskog Splita i osebujne Zagore, da je strm i romantičan, ali i da smo ga, možda, zaboravili gledati izdaleka.

Kliška mučna i burna povijest oslikana je na svakom boku njegove tvrđave. Njegova povjesna uloga neprijeporna je i toliko puta opisana. Kliška kulturna baština, materijalna i nematerijalna, može postati izvor turističkih prihoda i znanstvenih

studija. Ona to i treba biti. Tako se običaji, navike i duh prošlosti otinaju zaboravu. Ipak, možda je pomalo jednodimenzionalno promatrati živo mjesto samo kao spomenik mrtvim vremenima. Možda bismo se trebali okrenuti novom životu, generacijama koje dolaze. Ako bismo se ugledali u neke zapadne uzore, brzo bismo shvatili da je cilj svakog intelligentnog društva poboljšavanje kvalitete življenja.

Kvaliteta življenja se osim na nekim metafizičkim stvarima zasniva i na zadovoljenju prilično primarnih ljudskih potreba. Čist zrak, ljepota prirode i zdrava hrana postaju imperativ u životu osviještenoga modernog čovjeka. Zašto onda ne iskoristiti sve one potencijale koje jedan kraj nudi? Plodno tlo i povoljni klimatski uvjeti osobine su koje ne pripadaju baš svakom kraju. Kombinacijom kontroliranoga poljoprivrednog napretka i planirane turističke promocije Klis se može razvijati u smjeru koji zadovoljava sve potrebe domaćeg stanovništva. U svim velikim europskim sredinama samoostvareni i imućni ljudi utvrdili su što je trend. Trend je živjeti izvan gradova, u manjim sredinama koje osim kulturnih vrijednosti i prirodnih ljepota nude siguran, udoban i zdrav život-

Nastavak na 14. stranici

ŠTO SE NAPRAVIO U NAŠIM MJESNIM ODBORIMA?

**Krenimo redom,
od Donje Rupotine do
Niskog:**

DONJA RUPOTINA

Asfaltirana je ulica Ilijin potok, asfaltirana ulica Mezanovci, postavljena rasvjetna tijela, postavljen nogostup, betonirano Gazdelinovo šetalište, saniran most u ulici Ilijin potok, izgrađena fekalna kanalizacija dijela ulice Mezanovci, izgrađena kanalizacija na dijelu Ulice kneza Trpimira, napravljeno dječje igralište u ulici Opata Gebizona, projektiran ulaz u naselje Gizdići, otkupljeno zemljište za parking u naselju Gizdići.

VAROŠ

Otkupljeno je zemljište za izgradnju novih grobnica na mjesnom groblju u Klisu, izgrađeno stotinu grobnica, popravljen dio fasade crkve UBDM, saniran parkirališni plato pokraj kafića „Oprah“, hortikulturno uređeno groblje Klis, saniran dio odvodnog kanala u ulici sv. Roka, očišćeno i održavano groblje, sanirana ulica Prid kapelu, financirano uređenje dijela župne dvorane, otkupljeno zemljište za gradnju mrtvačnice, izrađen projekt mrtvačnice kao preduvjet za dobivanje građevinske dozvole.

ni standard. Poboljšanje blagostanja stanovništva cilj je svakoga suvremenog europskog društva. Zadovoljan čovjek uvijek je marljiviji i pouzdaniji član svoje zajednice. Klis budućnosti sve to može biti. Zadovoljstvo životnim područjem ne postiže se nužno urbanizacijom, već pravilnim usmjeravanjem ruralnih vrijednosti. Uljepšavanje okućnica, zaštita prirode, čišćenje zakrčenih staza i

pristupnih putova mogu osigurati još primamljiviji izgled mjesta za život, ali i razvoj turizma. Istraživanje kulturne baštine može otvoriti nova radna mjesta, ali i osvijestiti nove generacije o posebnostima područja kojem pripadaju. Sve ove akcije također povezuju pojedince u zajednicu, što je jedna od osnovnih postavki unaprjeđenja ruralnih sredina. Svi potencijali i ideje napisane na ovom

papiru nisu samo zadatak političara, već svakoga od nas. To su zadaci naših vizija, snova i planova. Širenjem vidika i uviđanjem mogućnosti u stvarima koje smo do jučer uzimali zdravo za gotovo znak su napredovanja jednog mentaliteta i neke nove budućnosti. A kako je rekao rimski pjesnik Ovidije, jedini način za oblikovanje budućnosti leži u točnoj preddodžbi o njoj.

RAZGOVOR UGODNI - NAŠ DOMAĆIN DON JAKOV RANČIĆ, ŽUPNIK IZ KONJSKOG

BITI KRŠĆANIN ZNAČI BITI ČOVJEK ZA DRUGOGA

Uskršnuće je zapravo misterij. To je nezaobilazna točka svakog vjernika, pitanje uskršnuća je pitanje duha, pitanje tijela. Dobivamo novu, drugčiju tjelesnost, svilenkastu tjelesnost. Ne možemo je opisati, možemo je samo naslućivati
- veli nam don Jakov

Piše: Nevena Pleština

Samo pet minuta vožnje od saslog centra Klisa smjestilo se Konjsko. Zaselak sa samo 200-tinjak stanovnika. Da se bilo koga pita što svako takvo mjesto ima, odgovor bi vjerujem došao kao iz topa - crkvu! Kad počnemo razmišljati, shvaćamo da je to zapravo i logično. Ljudi se vole povezati, vole se družiti, vole zajedno slaviti, a crkva je idealno mjesto za to.

Don Jakov Rančić je svećenik u ovom kliškom zaseoku. Uhvatili smo ga nakon jutarnje svete mise u njegovu domu pomalo na osami. Četrnaesta godina njegova svećeništva teče u tom mjestu, zna svaki kamen, a kako onda ne bi i svaku osobu. Mir ovdje vlada. Mir koji ponekad prekine koja ptičica. I to je ono najljepše, kad čovjek može biti sam sa svojim mislima... U mislima čovjek često i odluta. I upravo se to događa don

Jakovu. U mislima odluta na Šoltu. Ona je ovom karizmatičnom svećeniku u srcu. Upravo je sa Šolte došao u Konjsko i nije se odmah bilo lako naviknuti. A kako i bi... Don Jakov je volio zalaziti na izolirana, samotna mjesta, s kamenom razgovarati. - Ali kamena ima i ovdje, na pretek - kažem mu ja. - Da, ali nema valova - odgovara mi don Jakov i nastavlja - ne udaraju valovi, ne udara jugo kao na Šolti. Nema kamena na tom otoku na koji ovaj svećenik nije ugazio, volio je tu priču, taj dijalog između njega i kamena, a puno se toga dalo napričati. - Nema ništa ljepše nego pratiti val iz daljine, pratiti ga dok ne udari o kamen i zalije ga.

- Guši me u Konjskom - kaže u jednom trenutku don Jakov. Da se naslutiti da bi zelenilo opet zamijenio plaventilom. - Želim živjeti otvorenno prema neizmjeru - iskreno će don Jakov.

Don Jakov Rančić, župnik Konjskoga

- Nije do ljudi, svi su ljudi isti. I na Šolti, i u Konjskom i u Splitu. Svi prema istom težimo, iste nas muke muče, iste nas brige pritišću. Ali Šolte je i dalje u srcu. Šolte je ovog svećenika učinila poetičnim i pjesnikom. Don Jakova, koji se filozofijom bavi još od studentskih dana, posebno vesele tekstovi koji uzdižu kršćanski duh pa nam s veseljem kazuje tekst koji ga ostavlja bez daha: „Pustinjski pašnjaci kaplju od obilja, brežuljci se pašu radošću. Livade se kite stadima, doline se pokriju žitom, svugdje kliktanje, pjesma!“

Filozofija ga zabavlja, to je ono što voli. - I Trogir sam silno volio - kaže don Jakov i pomalo s nostalgijom razmišlja o ljudima koji su ga tamo vezali, o skupini intelektualaca. U filozofiji nađe Boga, susretne se s Kristom, prijateljuje s Bogom, Duhom Svetim. A tamo, kaže, dopušta i Blaženoj Djevici Mariji da dođe.

Župna crkva Sv. Mihovila u Konjskome

Žalosti ga što je danas sve podvrgnuto konzumerizmu, ali ovdje u Konjskom je ipak ostalo nešto tradicionalno. Bliži nam se Uskrs.

Misterij, kaže don Jakov. - Uskrsnuće je zapravo misterij. To je nezaobilazna točka svakog vjernika, pitanje uskrsnuća je pitanje duha, pitanje tijela. Dobivamo novu, drukčiju tjelesnost, svilenkastu tjelesnot. Ne možemo je opisati, možemo je samo naslućivati. To je zapravo pojam koji je uzdigao svemir na neku drugu razinu, ljudsku misao na višu razinu. Po uskrsnuću je sve postalo novo i drukčije.

Upravo o tome bismo trebali razmišljati u ovom vremenu, vremenu pripreme za Uskrs. Ali, baš kao i za Božić, pripreme duha pale su u drugi plan. U prvom je i dalje blagdanski

*Don Jakov s našom novinarkom
Nevenom Pleštinom*

stol, što ćemo jesti taj dan, koga pozvati na ručak, kako obojiti jaja. Koji kolač pripremiti... Možda bismo bar ovoga puta sebi mogli obećati – vrijeime. Vrijeme u kojem ćemo razmisliti o svemu, o svojim djelima i bližnjima.

Danas smo često fokusirani na sebe i svoje obveze, padaju i neke nove odluke, sjećate se 1.1.2016? Nije to bilo baš tako davno. Sigurno je pala pokoja odluka. I ta odluka usmjerena je na nas. Znači li to biti kršćanin? Biti kršćanin znači biti čovjek za drugoga, smatra don Jakov. To je narav bića koji se zove čovjek. A to mi svi često zaboravljamo. Zato je sad pravi trenutak da se sjetimo onih koji su sami, bolesni, siromašni... Nekada je najbolji dar čovjeku iskren osmijeh i razgovor.

Kad smo kod razgovora, s don Jakovom bi čovjek danima mogao razgovarati, ali zovu ga obveze. Važno je imati ispunjen dan, a ovaj ga čovjek definitivno ima. Nikada mu nije do sadno.

Za kraj me zanima gdje bi volio provesti svoje posljedne svećeničke dane. - U Kaštel Sućurcu! - s veseljem vikne don Jakov i nastavlja tiho: - Iz tog bih mjesta volio gledati Šoltu, s prozora pratiti valove do Šolte...

OZRNA

Proširen je i saniran dio lokalne ceste do Gornje Ozrne, uređen poljski put između Donje Ozrne i Klis Kose, saniran prilaz kroz tunel prema Srednjoj i Gornjoj Ozrni, dogovorno s izvođačima radova na brzoj cesti te izgradnji plinovoda proširenje ceste do Gornje Ozrne, izgrađeno dječje igralište, legaliziran dom Lovačke udruge „Svećurje“ za koji se priprema projekt nadgradnje.

KOSA

Uređen je prostor za trgovinu, izrađena ograda ispred Mjesnog doma, saniran dio ceste Šubašići - Kliško polje, izgrađen projekt dječjeg igrališta, legaliziran dom kulture te pripremljen projekt za apliciranje prema EU fondovima, prostornim planom bit će definirana sanacija kamenoloma, kroz projekt kanalizacije uključeno je i projektiranje sanacije vodoopskrbnog sustava.

BRDO

Napravljen je projekt ceste Mihovilovići - Kurtovići, izrađena aviosnimka Rimskog puta kroz Kurtoviće te obavljeno njezino čišćenje, izgrađeno malonogometno igralište, kroz projekt sekundarne kanalizacije izrađen i projekt vodoopskrbe naselja Bašići, izrađen projekt ulaza u naselje Mihovilovići, izvlašteno zemljište zone Kurtovići-sjever vrijedno 40 mil. kuna u korist Općine Klis.

Kliške staze za svjetske bicikliste

Mnogi tvrde kako je biciklistička staza uz potok u Kliškom polju jedna od najljepših u cijeloj županiji, pa i šire, a s ovom stazom smo Klis stavili na cikloturističku kartu Dalmacije kao jednu od cikloturističkih poželjnih destinacija

Piše: Tonči Glavina, direktor Poduzetničkog inkubatora Klis

U posljednjih godinu dana stanovnici kliške općine imali su priliku čuti o novim biciklističkim stazama, pa čak i vidjeti ih te sudjelovati u nekim biciklističkim događanjima kao što je bila Prva kliška biciklijada održana u listopadu ove godine. Često me sugrađani pitaju što namješavamo s tim biciklističkim stazama te koji su nam planovi, a ja im sa zadovoljstvom kažem kako od cikloturizma očekujemo mnogo i sigurni smo da će, osim domaćih ljubitelja brdskih utrka i rekreativaca, našim biciklističkim stazama voziti i cikloturisti iz Europe te cijelog svijeta.

Cikloturizam kao najširi pojam obuhvaća turistička putovanja, biciklističke izlete, dodatnu sportsko-rekreativnu ponudu, sportske priredbe

te povremene alternativne vožnje. Potražnja i trendovi u turizmu diktiraju potrebu razvoja cikloturizma kao jednog od turističkih proizvoda s najvećom perspektivom razvoja. Procjene kažu da će do 2020. godine cikloturizam postati jedan od generatora razvoja cjelogodišnjeg turizma zahvaljujući izgradnji i uređenju cikloturističke infrastrukture, dobroj povezanosti i označenosti ruta, ispunjavanju uvjeta visoke sigurnosti te izgradnji i uređenju prateće smještajne, ugostiteljske i servisne infrastrukture, zbog čega će cijeli prostor naše zemlje funkcioniратi kao velika cikloturistička destinacija. Mi u kliškoj općini sigurno nećemo propustiti ovu priliku te ćemo se potruditi sustavno razvijati aktivni turizam na području cijele naše općine, u kojem će cikloturizam imati jednu od vode-

čih uloga. Naša općina je prostorno velika, što je u slučaju cikloturizma prednost. Sva naša naselja su dobro povezana cestama i putovima te zbog relativno malog prometa udovoljavaju osnovnim kriterijima važeće zakonske regulative i europskim standardima za cikloturizam. Biciklističke staze mogu biti: biciklistički trak na kolniku, biciklistička staza odvojena od kolnika, biciklistička cesta te biciklistički put. Naša općina ima sve uvjete za razvijanje svih navedenih oblika biciklističkih staza. Cilj nam je uređenje cikloturističkih ruta te njihovo opremanje ujednačenom prometnom i turističkom signalizacijom, uz izgradnju posebnih biciklističkih staza i trakova na prioritetnim dionicama. I upravo smo tu započeli uređivati stazu za MTB bicikle (mountain bike) u Kliškom polju, koja je svečano otvorena na Prvoj kliškoj biciklijadi. To je bio pravi pogodak jer nam pozitivni komentari i pohvale dolaze iz raznih biciklističkih klubova i udruženja, kao i od turističkih agencija, djelatnika i, naravno, samih turista. Neki idu toliko daleko da tvrde kako je naša biciklistička staza uz potok u Kliškom polju jedna od najljepših u cijeloj županiji, pa i šire. S ovom stazom Klis smo trenutačno stavili na cikloturističku kartu Dalmacije kao jednu od poželjnih destinacija. Nadalje, planiramo urediti turističku infrastrukturu za potrebe cikloturizma prilagodbom

Biciklisti na odmorištu kod crkvice sv. Ivana u Kliškom polju

Biciklistička staza kroz Kliško polje

Start Biciklijade na Kliškoj tvrđavi

smještajne ponude bike & bed standardima te osigurati potrebne ugoštiteljske, servisne i druge sadržaje zanimljive cikloturistima. Cilj nam je također i promocija cikloturizma kao oblika održivog razvoja korištenja prostora i generatora stvaranja cjelogodišnje turističke ponude.

Naravno, sve ovo zahtijeva značajna ulaganja i sredstva koja Općina, naravno, nikad nema, barem ne dovoljno. Jedan dio staza finansirat ćemo sami, drugi dio sredstvima Splitsko-dalmatinske županije i Turističke zajednice, a treći sredstvima europskih fondova. Ovaj treći način je, naravno, i najslodeniji jer uglavnom ne ovisi o nama u Općini Klis, već zahtijeva završetak nacionalne strategije razvoja cikloturizma te njezinu implementaciju, kao i usklađivanje s ostalim razinama vlasti i

institucijama (Hrvatskim cestama, Hrvatskim vodama, Županijskim cestama...), gdje su kod nas obično najveći problemi. Nadam se da ćemo na ovaj način i potaknuti poduzetničke aktivnosti na područjima kojima prolaze biciklističke staze.

Čeka nas puno posla. Ovog proljeća nas čeka posao označavanja već napravljenih staza te označavanje i uređenje novih. Spremno čekamo raspisivanje novih natječaja početkom godine i pisanje projekata za vanjske izvore financiranja, koje će odraditi naš Poduzetnički inkubator Klis, te daljnji rad na projektima s Biciklističkim savezom Splitsko-dalmatinske županije. Čeka nas i organizacija novih utrka i manifestacija u 2016. sezoni te se nadam kako će razvoj cikloturizma u kliškoj općini pratiti naše ambicije.

Načelnik Jakov Vetma kao sudionik Biciklijade

MEGDAN

Uređen je prostor inkubatora, rekonstruiran asfalt ispred zgrade Općine u centru Megdana, uređene dvije nove ambulante, ugrađeno automatsko navodnjavanje igrališta NK Uskoka, otvorena nova ljekarna, uređen prostor knjižnice u staroj školskoj zgradbi, ugrađena rampa na dječjem igralištu, izrađen glavni projekt kanalizacije Megdan - Belimovača, obavljena arheološka snimanja na Tvrđavi, dovršen projekt kanalizacije u dijelu Ulice Petra Kružića, uređen dio općinskih prostorija, popravljene lokalne ceste, uređena fontana u centru mesta, izrađeno Urbanističko rješenje centra Klisa, u tijeku je izgradnja zapadnog dijela Providurova stana.

KONJSKO

Izgrađeni su zid i ograda na školskom igralištu, postavljena javna rasvjeta u ulici Put Brklačića, očišćeno groblje, legaliziran i uređen mjesni dom, uvedena posebna linija za stanovnike Konjskoga, Broćanca, Dugobaba, Vučevice i Korušaca nakon što je Promet ukinuo liniju za Planjane.

U NAŠEM VRTIĆU VELIKA BRIGA ZA NAJMLAĐE

Igre i priče za kliške mališane

Posebno se drži do obiteljskog ozračja i dobrih odnosa koji se njeguju sa svima uključenim u proces odgoja i obrazovanja, a naročito roditeljima

Piše: Mirjana Rizvan

Uobičajenu rečenicu starijih kako na mladima svijet ostaje itekako primjenjuju oni koji brinu o najmlađima, a to su u Klisu barbe i tete iz Dječjeg vrtića „Sveti Roko“. Jedna od njih je odgojiteljica Mirjana Rizvan.

- Neprekidnim ulaganjem u znanje i sposobnost, zajedničkim snagama osnivača Općine Klis i kvalitetnom stručnom službom stvorili smo vrtić kao zajednicu onih koji uče. Kao ustanova izuzetno držimo do obiteljske atmosfere i dobrih odnosa koje njegujemo sa svima uključenim

Djeće aktivnosti u prirodi

u proces odgoja i obrazovanja. Kvalitetnu suradnju s roditeljima održavamo svakodnevnom komunikacijom, ali i raznim aktivnostima kao što su edukativne i kreativne radionice, tematski roditeljski sastanci, priredbe, druženja i izleti. – govori teta Mirjana. U vrijeme kada djeca provode u vrtiću po 10 sati dnevno, neobično

je važno uključivanje roditelja u sve aspekte odgoja i obrazovanja djece, čime se osiguravaju prepostavke za kvalitetan odgoj i kod kuće. - Kako bi roditelji imali prilike upoznati naš rad i vidjeti na koji nači potičemo razvoj kompetencija kod djece, omogućen im je kvalitetan uvid u dokumentaciju, videouratke, kao i individualni razgovori. Tako i roditelji mogu kod kuće poticati djecu na napredak. – kaže Mirjana Rizvan.

Humanizam kao teorijska konцепцијa duboko je utkan u rad njihove ustanove, a uvažavanje djeteta, njegovih sklonosti, poštivanje njegovih prava, uključivanje djece u kreiranje odgojno-obrazovne prakse rezultiraju zdravim i pravilnim rastom i razvojem svakog djeteta, kao i zadovoljstvom boravka i druženja s prijateljima.

U svrhu što boljeg razumijevanja prakse i djeteta, odgojitelji odlaze na razne vrste stručnih usavršavanja koja organizira AZOO, udruga „Korak po korak“, ali i mnoge druge seminare za kojima se tijekom godine osjeti potreba.

- Sustavno istražujemo praksu već dugi niz godina surađujući s našom stručnom službom, ravnateljem Davorom Mikasom, psihologinjom Žanom Pavlović, pedagoginjom Josipom Vukšić, logopedinjom Anom Viđak, kao i zdravstvenim voditeljicama Nevenom Mrše i Anom Markotom. Prilagođavamo se konkretnim mogućnostima, potrebama i interesima djece i odraslih u ustanovi, kao i uvjetima i kulturi sredine u kojoj naša ustanova djeluje. – napominje Mirjana Rizvan.

Obitelj i vrtić su, kako kaže, dva temeljna sustava u kojima se dijete rane i predškolske dobi razvija i raste, zadovoljava svoje osnovne potrebe, stječe prve spoznaje o sebi i svijetu oko sebe, uči o komunikaciji i odnosima, suživotu, zajedništvu, toleranciji, razvija svoje potencijale i stječe spoznaje i vještine prijeko potrebne za život, a u kliškom vrtiću se holističkim pristupom nastoje osigurati najbolji uvjeti za razvoj svakog djeteta.

Djeca u vrtiću „Sv. Roko“ u Klisu

(NE)ZABORAVLJENA JELA – KRUH ISPOD PEKE OD STARIH EGIPĆANA DO MODERNOG DOBA

Iva Baturina s upravo ispečenim kruhom

Unjegovim mirisima i okusima uživali su još stari Egipćani prije više od dvije tisuće godina prije Krista, a recept za njegovu pripremu prenio se zatim u Grčku, Rimsko Carstvo, a nakon Rimskog Carstva njegov opojni miris i okus počeo se širiti cijelim svijetom. Danas je omiljeno jelo milijuna ljudi diljem svijeta, a pogotovo je omiljen na našim domaćim trpezama.

Naš specijalitet kojim otvaramo priču o domaćim, stariim, gotovo zaboravljenim jelima je kruh ispod peke, a za njega se veže ona uobičajena rečenica „Nekad, u dobra stara vremena...“ Upravo tada, u neka dobra, stara vremena kruh ispod peke bio je svakodnevno jelo, jelo bez kojega ne bi počinjao ni završavao dan. Pripremale su ga vrijedne domaćice, prije zore, dok su ukućani spavalici, kako bi ih uz buđenje dočekao miris topla pečena kruha. Oko kruha bi se okupljala obitelj: jedni bi uživali u njegovu okusu bez dodataka, drugi bi na njega namazali malo masti ili pojeli komad uz čašu mlijeka ili kave... Okusima svježe ispečena kruha ispod peke podjednako su se veselili svi u obitelji: oni najmlađi nosili bi sendviče u školu, a oni stariji, težaci i ribari nosili bi komad kruha u polje ili na more jer s fetom-dvije kruha lakše je izdržati dan.

Što će se staviti na kruh ovisi o ukusima, a naši su preci pričali kako je ponekad i mali komad kruha s kojom bajamom ili smokvom bio dovoljan da se utoli glad. Težaci i ribari sladili su se kruhom s maslinovim uljem i slanom srdelom, a za one najvažnije dane, blagdane i obiteljske proslave, čuvali su u konobama pršut i sir uz domaći kruh ispod peke fešta je potpuna.

Mnogo godina poslije kruh ispod peke nije više bio toliko čest kao nekada, no kad se za stolom u modernoj kuhinji ili oko komina ponovno nađe dobro društvo, svatko od njih će s posebnim guštom hvaliti domaćicu i uživati u kruhu ispod peke, jelu starih Egipćana i trpeza gurmanna modernog doba.

RECEPT IZ PRVE RUKE

Najprije treba prosijat brašno i nakon šta se stavi sol i kvasac polako se nadolije voda u zdjelu u kojoj se mijesi do određene gustoće tjestea. Tijesto se pokrije i ostavi da kvasa i nakon pola sata opet ga ‘prikuvamo’. U međuvremenu naložimo vatru i grijemo komin. Nakon što se podloga grijala provjerimo stupanj ugrijanosti.

U zimskom periodu vatra na kominu gori po cili dan, jer se suši meso pa ga često trebamo i ‘oladiti’. Nakon što pomaknemo ustranu žar i pepeo i pometemo površinu na koju ćemo staviti tijesto ukoliko procjenimo da je podloga ‘žestoko’ ugrijana oladit ćemo ju na način da po njoj prolijemo bukaru vode.

Zatim na čistu površinu komina stavimo tijesto i pokrijemo ga pekom koja je visila iznad plameна dok je gorila vatra i grijala se. Peku prekrijemo s ostatkom žara i nakon 50 minuta kruh je gotov. Zna se dogoditi da koji puta malo i izgori ali to se ostruže, jer bolje da je malo pečeniji, nego da je sirov – reći će naša domaćica **Iva Baturina** iz Niskoga, sela u Općini Klis.

BROČANAC

Pribavljena je građevinska dozvola za dio lokalne vodovodne mreže u ulicama Vidoševići i Paradžine, sufinanciran projekt lovačkog doma u Broćancu, legaliziran mjesni dom te pripremljena dokumentacija za apliciranje prema EU fondovima, sanirane lokalne ceste, obavljeno čišćenje i održavanje groblja, uvedena posebna linija za stanovnike Konjskoga, Broćanca, Dugobaba, Vučevice i Korušaca nakon što je Promet ukinuo liniju za Planjane.

PRUGOVO

Uređeno je igralište Dječjeg vrtića „Sv. Ante“, izrađena parcelacija za radnu zonu Prugovo, završen geodetski i konzervatorski elaborat za etno-eko selo Radinje, završen hortikulturni projekt kompleksa svetišta sv. Ante, izgrađena autobusna stajališta, saniran krov školske zgrade, legaliziran mjesni dom te apliciran projekt sanacije istoga kroz Fond za zaštitu okoliša i energetsku učinkovitost, izrađen projekt uređenja okoliša mjesnog doma čija izgradnja se očekuje u prvoj polovici 2016. godine, sanirane lokalne ceste, obavljano redovito čišćenje i održavanje groblja.

MEĐU NAJBOLJIMA - VELIKI USPJEH JUNIORA ŠAHOVSKOG KLUBA „SVETI VID“

Skakači s Klisa u prvoj ligi

Ekipa Šahovskog kluba „Sveti Vid“ Klis osvojila prvo mjesto u 2. juniorskoj ligi – jug ostavivši iza sebe vršnjake iz Solina, Šibenika, Zadra...

Piše: Davor Perić

Klis je dobio prvoligaša jer je juniorska ekipa Šahovskog kluba „Sveti Vid“ Klis osvojila prvo mjesto u 2. juniorskoj ligi – jug ostavivši iza sebe vršnjake iz Solina, Šibenika, Zadra... Klub, osnovan 4. studenoga 2001., tako na najbolji mogući način nastavlja predstavljati Klis, kao što je to činio i proteklih godina, a ovim uspjehom postaje jedini sportski klub koji će predstavljati Klis u 2016. godini na nacionalnoj razini u ekipnom natjecanju.

Prvi koraci ove relativno mlađe sportske udruge započeli su kao logičan slijed višegodišnjega neformalnog okupljanja skupine kliških šahovskih zanesenjaka oko crno-bijele ploče.

Odlukom osnivačke skupštine, prvim predsjednikom kluba imenovan je danas pokojni Ivan Zolje, u čijem su mandatu zabilježene važne inicijative u klubu, od prostorije za klupske aktivnosti od kliške Općine, preko registracije prvih igrača i pri-druživanja Hrvatskome šahovskom savezu kao krovnoj šahovskoj organizaciji, do organizacija prvih turnira, sudjelovanja na raznim pojedinačnim i ekipnim natjecanjima...

U razdoblju 2002. – 2007. klub se uključuje u hrvatska ligaška natjecanja, a od ostalih važnijih aktivnosti valja istaknuti organizaciju šahovske simultane ruske velemajstorice Tatiane Roschine, trogodišnji uzastopni nastup u češkim Pardubicama na jednom od najvećih otvorenih turnira na svijetu koji nosi i podnaslov

čovjekom kluba postaje Davor Perić, a članovi kluba postaju sve više natjecateljski konkurentniji. Prvi veći uspjeh na ekipnom planu ŠK „Sveti Vid“ Klis postiže 2007. godine kada se kao viceprvak treće lige plasirao u 2. ligu za 2008. godinu.

Drugoligaška konkurenca bila je tada za Klišane prejaka pa se 2009. – 2011. opet natječu u trećoj ligi.

2011. godina ostat će zapamćena kao jedna od rezultatski najuspješnijih u kratkoj povijesti kluba: senior-ska ekipa je ponovno izborila drugu ligu, dok je kadetska ekipa ostvarila sjajan uspjeh osvajanjem 2. mesta u kadetskoj ligi – jug te se time plasirala u završnicu natjecanja hrvatske kadetske lige među 8 najboljih

Seniorska ekipa ŠK-a "Sveti Vid", Klis

Juniorska ekipa ŠK-a "Sveti Vid", Klis

Predsjednik Općinskog vijeća Josip Didović i načelnik Jakov Vetma za šahovskom pločom

hrvatskih ekipa! Isti uspjeh kadeti ponavljaju i 2012., a seniorska ekipa, unatoč malim šansama, održava drugoligaški status pune četiri godine.

No, 2015. godina neće biti zapamćena po ispadanju seniora u treću ligu, već po novom velikom uspjehu, ovoga puta juniorske ekipе koja osvaja 1. mjesto u juniorskoj ligi – jug, te se time plasira u 1. hrvatsku juniorskiju ligu!

Moguće je da ŠK „Sveti Vid“ Klis bude sudionikom prve juniorske lige kao sudionik koji dolazi iz najmanje ga općinskog/gradskog središta jer će juniorska ekipa nastupati u konkurenciji s još 11 ponajboljih juniorskih sastava iz velikih šahovskih sredina poput Zagreba, Rijeke, Splita...

Inače, u Hrvatskoj djeluje više od 210 šahovskih klubova s više od 3600 registriranih šahistica i šahista, što daje dodatnu dimenziju ovom rezultatskom postignuću.

Uz ekipna natjecanja, svih proteklih godina članovi ŠK „Sveti Vid“ Klis redovito su se pojavljivali na mnoštvu pojedinačnih turnira – od klupske i županijskih, pa sve do međunarodnih, i u zemlji, i u inozemstvu. Zadnjih godina klub je stalno imao predstavnike na državnim pojedinačnim kadetskim i juniorskim prvenstvima, a organizirao je i manje pozivne turnire u samom Klisu.

- ŠK „Sveti Vid“ Klis djeluje održivo, na amaterskim osnovama, svjestan cjelokupne situacije u kojoj se

naše društvo nalazi. Suočen s globalnom krizom u okruženju, klub je uspješno provodio programske aktivnosti zahvaljujući potpori Općine Klis i ulaganjem vlastitih sredstava članova kluba, kako i priliči istinskim amaterskim načelima, shvaćajući aktualni trenutak kliške općine i sve probleme i potrebe koje ona mora rješavati kako bi se podigao standard i kvaliteta života stanovništva.

Kako bi se omogućilo razvijanje klupske aktivnosti, igračke baze mlađim naraštajima i uspostava škole šaha, a time i privukla kliška djeca u Šahovski klub, treba riješiti pitanje klupske prostorije u skladu s potrebnim standardima za odvijanje šahovskih natjecanja (tišina, osvjetljenost, temperatura prostorije, sanitarni čvor).

Naime, klub trenutačno pronalazi privremena rješenja za odigravanje službenih mečeva, ali i vjeruje kako će u suradnji s Općinom Klis naći uskoro bolje rješenje na zadovoljstvo mnogobrojnih ljubitelja šaha i time dalje pridonositi društvenom životu Klisa. Primjereno prostor omogućio bi redovita organiziranja većeg broja turnira koji bi, u nekoj daljnjoj budućnosti, paralelno sa širenjem smještajnih kapaciteta u Klisu, mogli rezultirati i većim turnirom, zahvaljujući čemu bi na najbolji mogući način šah mogao postati i važna sastavnica u službi turizma.

VUČEVICA

Izrađeni su parcelacijski i drugi elaborati za mjesni vodovod, uvedena posebna linija za stanovnike Konjskoga, Broćanca, Dugobaba, Vučevice i Korošaca nakon što je Promet ukinuo liniju za Planjane, legaliziran mjesni dom te pripremljena dokumentacija za apliciranje prema EU fondovima, nastavljeni radovi na pripremi dokumentacije za Tehnološki park Vučevica, organizirana proslava 500 godina crkve sv. Ante, apliciran projekt vatrogasnog doma, sanirane lokalne ceste, čišćeno i održavano groblje.

KORUŠCE

Uvedena posebna linija za stanovnike Konjskoga, Broćanca, Dugobaba, Vučevice i Korošaca nakon što je Promet ukinuo liniju za Planjane, očišćeno je i održavano groblje, obnovljena kapela Velike Gospe (Radićeva kapela), sanirana autobusna stаница, sufinancirana sanacija zvonika, legaliziran mjesni dom te napravljen geodetski snimak stare školske zgrade kao priprema za izradu daljnje dokumentacije.

ADRENALIN S LITICE

Base jumping s kliške stine

Skok s Markezine grede u Klisu

Klis ima brojne posebnosti, najpoznatija je Kliška tvrđava, no odnedavno Klis ima jednu pravu atrakciju - base jumping. O čemu je riječ? To je sport u kojem padobranac skače sa stojećih predmeta, a u njemu mogu sudjelovati samo oni najhrabriji.

Tako se skakači, kad god to vrijeđemo dopusti, okupe na visokoj litici, poznatijoj i kao Markezina greda na Klisu, odakle skaču s padobranom da bi se potom sretno prizemljili na igralištu ispod nje.

Sve to ne bi bilo moguće bez TZ-a Klis i Općine Klis te Penjačkog kluba

Marulianus koji su osigurali što bolje uvjete za siguran skok. Zanimljivo je čuti kako u ovom adrenalinskom sportu, ekstremnoj padobranskoj disciplini u kojoj padobranac skače s čvrstih objekata, odnosno zgrada, antena, mostova ili stijena, uživa nešto više od 10 padobranaca u Hrvatskoj, što znači da godišnje naprave

najmanje 20 ovakvih skokova. Omljena lokacija u Dalmaciji im je Paklenica, planina od koje nema bolje za pomicanje vlastitih granica. Ako ste imalo nesigurni, a niste u najboljoj psihofizičkoj snazi, na to ni ne pomišljajte, već ostanite na zemlji i samo uživajte u gledanju.

JOLANDA VITALJIĆ DARUJE SVOJ RECEPT OMILJENOG JELA

Bakalar na bilo za najveće gurmane

Jolandin specijalitet

Najteži je dio posla - očistiti bakalar koji se danima namakao i smetao po kuhinji, 'špajzi' ili čak u WC-u.

Najvažnije je sjetiti se i svaki mudi dan promjeniti vodu. Koliko se god trudili provjetravati, specifičan miris osjećat ćete danima, ali isplati se.

Potrebne namirnice:

- bakalar oko 1 kg
- krumpir 1,5 kg
- češnjak - najmanje 2 domaće glavice
- vezica peršina
- 2 dl maslinova ulja (popit će ga i više)

Bakalar kuhajte sigurno sat vremena, kada bi se trebalo jednostavno guliti i usitniti. Nemojte baciti vodu! Ona će vam dobro doći kao temeljac koji će dati još bolji okus. Krumpir skuhajte u kori, ogulite i narežite na ploške.

Sad je sve spremno za spajanje okusa. Na maslinovo ulje bacite nasjeckani luk, čim zamiriše, dodajte bakalar, krumpir, peršin i podlijte temeljcem. Soli i papra dodajte po želji, kako tko voli.

Uslast i ne zaboravite kako svaka riba, pa tako i bakalar, triput mora plivati: u moru, ulju i vinu. Koje god vino odabrali, nećete pogriješiti.

DUGOBABE

Izrađen je projekt mrtvačnice, uređen dio Mjesnog doma za potrebe humanitarne udruge „Putevi milosti“, uvedena posebna linija za stanovnike Konjskoga, Broćanca, Dugobaba, Vučevice i Korušaca nakon što je Promet ukinuo liniju za Planjane, legaliziran mjesni dom, izgrađena javna rasvjeta, sanirane lokalne ceste, obavljeno čišćenje i održavanje groblja.

BRŠTANOVO

Sanirana je zgrada Mjesnog doma, saniran prostor koji se koristi kao školska dvorana, sanirane i popravljene lokalne ceste, sufinancirana sanacija oltara mjesne crkve, pripremljena dokumentacija za izgradnju trafostanice, počelo uređenje dječjeg igrališta, očišćeno i održavano groblje.

NISKO

Saniran je krov na mjesnoj crkvi sv. Ivana, obojen interijer mjesne crkve, sanirane lokalne ceste, izrađen projekt šumskog puta preko Zamilice, legaliziran mjesni dom, očišćeno i održavano groblje.

A
ACORUS
PARKIRNI SUSTAVI

Trg Grlo 3, 21231 Klis
021/240-300

www.acorus.hr

OIB: 51318999309

acorus@acorus.hr